

EL – BÂKÎ

El-Bâkî, Allahü Zülcelâl'in varlığının sonu olmayan anlamına gelen bir ism-i ilâhîsidir. El-Kadîm ism-i şerifine sonu olmamak mülâhazasıyla El-Bâkî denir. Bu mânâlara yakın El-Ezelî, El-Ebedî sıfatları da vardır. El-Ezel, geçmişte başlangıcı olmayan, Ebed de sonu olmayan demektir.

Allahü Teâlâ'nın varlığı, imtidad¹, istimrar², ve devam bakımından zaman mefhumunun içine girmez. Çünkü zaman denilen şey, kâinatın yaratılmış olduğu lahzalardan itibaren kıyamete doğru akışın derecelerini gösteren bir mefhumdur. Şu halde zaman yaratılmışlarla başlamıştır ve onlarla bitecektir. Kâinat yokken zaman da yoktu, fakat Allah Teâlâ vardı. Kâinat biter, zaman biter fakat Allah Bâkîdir. Allahü Zülcelâl'i bu ism-i şerifi ile bir nebze tanıdıktan sonra bu ism-i şerifin kâinatta, mahlûkatta, madde ve mânâ planındaki tecellisini kavramaya çalışalım. Dileriz Yüce Mevlâ'dan bu sırdan bir nebzecek olsun bizlere açar, inşaallah.

Baktığımızda da görüp anlıyoruz ki, her şey fani, yalnız Allah Bâkî. Allah, El-Kadîm ve El-Bâkî. Bunlar ancak Allah'a mahsus hususiyetlerdir. Fakat diğer esmasında olduğu gibi bu ism-i şerifiyle de tecelli ettiği mahlûkat vardır. Dünya hayatının fani olmasıyla birlikte ukba hayatının bâkî olduğunun haberleri Kur'an'da verilmiştir. Bu haberlerden anlıyoruz ki, Bâkî ism-i şerifiyle pek çok mahlûkatta tecelli etmiş ve edecektir. Meselâ cisimler fani, fakat ruh bâkîdir. Bilindiği üzere ruha ölüm yoktur. Nefesler bir bakıma fani olsa da onlar da bekaya müteveccih olup el-Hafız ism-i şerifi ile korunmaktadır ki, bâkî âlemde her bir nefes geçirdiği ahval üzere keyfiyet kazanıp şehadet âleminde kişinin ya lehine ya da aleyhine şehadet edecektir. Bu açıdan baktığımızda görüyoruz ki, şu dünya hayatında işlediğimiz hiç bir amel fena bulmuyor, adeta bâkî âlemde bâkî meyveler vermek üzere muhafaza ediliyor.

Rabbimizi isimleri ile en güzel tanıtan yine Allah'ın kelamı olan Kur'an-ı Azîmüştân'dır.

"Yeryüzünde herkes fanidir. Celâl ve ikram sahibi Rabbinin zâtı ise bâkî kalacaktır."³

"Allah ile beraber başka hiçbir ilâha yalvarma. Ondan başka ilâh yoktur. O'nun zâtı hariç her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve hepiniz O'na döndürüleceksiniz."⁴

Bu ve benzeri pek çok ayetler, Allah'ın bâkî olduğunu ilan ederken, bazı ayet-i kerîmelerden de anlıyoruz ki, El-Bâkî ism-i şerifi zâhirden ziyade bâtına yani ruha ait amellere tecelli etmektedir.

Yine Kur'an-ı Kerîm'e baktığımızda görüyoruz ki; fani ömür bekâya müteveccihdir.

"Denildi ki: Cehennemin kapılarına içinde ebediyen kalmak üzere giriniz. Artık böbürlenilenlerin yeri ne kötü!"⁵

Bir evvelki ayette (Zümer:71) kâfirlerin bölük bölük cehenneme sürüldüğü ve bunun sebebi anlatılıyor.

"Ve her nefis ne yapmış ise kendisine -karşılığı- ödenmiştir ve O -hikmet sahibi Yaratıcı- ne yaptıklarını çok iyi bilendir."⁶

"Ve kâfir olanlar bölük bölük cehenneme sürülmüşlerdir. Oraya geldikleri zaman kapıları açılıverdi ve onlara bekçileri dedi ki: Size içinizden Rabbinizin ayetlerini okuyan ve size bugüne kavuşacağınızı ihtar eden peygamberler gelmedi mi? Dediler ki: Evet. Fakat azap kelimesi kâfirler üzerine hak oldu."⁷

El-Hafız ismiyle bir nefesi bile zayi etmeyen Yüce Allah'ın, buradaki amellerinin mukabili olarak kullara bâkî âlemde mükafat ya da mücazat olarak karşılık vereceğini bu ayetlerden açık bir şekilde anlıyoruz.

Surenin devamında cennetliklerden ise şöyle bahsedilir:

¹ Uzama, uzayıp gitme, uzun sürme

² Sürüp gitme, devam etme

³ Rahman:26-27

⁴ Kasas:88

⁵ Zümer:72

⁶ Zümer:70

⁷ Zümer:71

"Ve Rablerine karşı gelmekten sakınanlar ise cennete bölük bölük sevkedildi. Oraya gelip kapılar açıldığında bekçileri onlara dedi ki: Selâm size, tertemiz geldiniz. Artık buraya ebediyen kalıcılar olmak üzere giriniz." ⁸

"-Onlar da- dediler ki: Hamd Allah'a mahsustur ki, bizim için vaadini yerine getirdi ve bizi bu yere vâris kıldı. Cennetten dilediğimiz yerde ikamet ediveririz. Artık ne güzeldir, -güzel- amel edenlerin mükâfatı!" ⁹

Görüldüğü gibi iman ve salih ameller ukbada bekâya dönüşüyor, bâkî meyveler veriyor. Denilebilir ki, hayır ve şer, günah veya sevap, bâkî meyveleri hâmidir, adeta özünde Bâkî ism-i şerifinin tecellisine mazhar olma özelliğine sahiptir.

... "كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ"

يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِي

Bu ayet ve cümle mühim bir hakikati ifade etmektedir.

İnsan mahiyeti itibariyle mevcudatın hemen hemen ekserisi ile alâkadardır. Onun muhabbet ettiği mevcudat kalıcı değildir, böylece insan sürekli ayrılık acısı çekmekte, o hadsiz muhabbet, hadsiz azaba medar olmaktadır. İnsanın o azabı çekmekteki kusur kendine aittir, çünkü kalbindeki hadsiz istidad-ı muhabbet, Cemâl-i Bâkî'ye malik bir zâta tevcih etmek için verilmiş, o insan ise bu muhabbet istidadını su-i istimal ederek fani mevcudata sarf etmiştir. İşte insan bu kusurunun cezasını firakın azabıyla çekiyor. Aslında insanın kalbi ebed için yaratılmıştır. İnsan bekâya müteveccih olan bu kalbinde

masivaya yer vermeyip يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِي ferman-ı Sübhaniyesinin nuruyla hadiselerle

bakmalı, fani âlemde geçirdiği ömür sermayesine bâkî mührünü vurdurmaya gayret etmeli ve bâkîyi fani olana tercih etmelidir.

Hayat akıp giderken çok zaman nasıl geçtiğinin arkında olmayız. Fakat o Yüce Mevlâ her nefesin ne hal üzere geçtiğini biliyor ve adil bir şekilde karşılığını vereceğini haber veriyor. Zâhir ahval bir yana kalblerden geçenleri, sinelerde gizli olanları, gözlerin hain bakışını, niyetleri, emeller, arzuları velhasıl gizli, aşikar her şeyi bilip en güzel bir şekilde karşılık vereceğini ilan ediyor. -Gizli aşikâr, zâhir bâtın- bütün güzel ameller, ihlâslı fiiliyatlar, saf niyetler adeta bâkî alemin cennet yamaçlarına atılan tomurcuklardır

ve o tomurcuklar da يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِي mührünü taşıyan, imanın şahitleridirler. Bâkîye

gönül veren "Madem Sen Bâkîsin, yeter, her şeye bedelsin, madem Sen varsın, her şey var" der, fanilerin ardına düşmez, fani mahubların zevali ile fazla elem çekip kederlenmez. Bekâsı olmayan her şey elbette fanidir, bir gün fena bulacaktır. İnsan, ömür sermayesini masivayla zayi ederse bu nefesler fena mührü ile zayi olup gider ki, sonu pişmanlık olan büyük bir aldaniştir. Akıllı insan demeli ki, "madem o mahublar fanidir ve beni bırakıp gidiyorlar ve sonunda ancak elem veya nedamet kalıyor, öyleyse

onlar beni bırakmadan ben onları bırakayım ve bütün zerrelerimle يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِي

diyerek kalbimin, ruhumun Bâkî ism-i şerifinin tecellisine mazhar olması için Rabbime

yalvarayım". Tam bir teslimiyetle يَا بَاقِيَ أَنْتَ الْبَاقِي 'yi kalbine, ruhuna, cesedine dedirtip

kamil bir iman içinde olmaya gayret etmelidir.

Elbette insana en lazım iş, en mühim vazife o Bâkî'ye karşı alâka ve muhabbet peyda etmektir ve esmasına yapışmaktır. Çünkü Bâkî yoluna sarf olunan her şey bir nevi bekâya mazhar olur.

Ey insanlar! Fani, kısa, faydasız ömrünüzü bâkî, uzun, faydeli, meyvedar yapmak ister misiniz? Madem istemek insanîyetin iktizasıdır, Bâkî-i Hakîkî'nin yoluna sarf ediniz.

⁸ Zümer:73

⁹ Zümer:74

Çünkü Bâkî'ye müteveccih olan her şey bekânın cilvesine mazhar olur. Madem her insan bekâyâ âşıktır, madem bu fani ömrü bâkî ömre tebdil eden bir çare var ve manen çok uzun ömür hükmüne geçirmek mümkündür, elbette insanıyeti sükut etmemiş bir insan o çareyi arayacak, o imkânı bilfiil ele geçirmeye çalışacak ve tevfik-i ilâhî ile hareket edecektir. İşte o çare, o reçete şudur:

Allah için amel işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız, Allah için seviniz, O'nun rızası dairesinde hareket ediniz, istikameti koruyunuz, Hakk'ın rızasını maksat ediniz. Bu takdirde sizin ömür sermayeniz bekâyâ müteveccih olup ebedî bir ömre dönüşür.

Velhasıl insanın ömrü de, dünyası da, gençliği de, sevdiği, değer verdiği şeylerin tamamı da fanidir. Şu bir hakikat ki, insan bekâ için yaratılmış değerli bir varlıktır. Bu fani dünya âlemine gönderiliş sebebi ise bâkî hayatı kazanmaktır. Ya ebedî saadet yurdu, aslî vatani olan cennetleri kazanacak veya onu kaybedip cehennemi hak edecektir. Cennet de cehennem de bâkîdir.

O insan ki Bâkî bir zâtın Bâkî isminin cilvelerine ve nakışlarına medar olacak bir suret, yetenek ve istidatta yaratılmıştır, öyleyse onun hakiki vazifesi bütün cihazatı ve bütün istidatlarıyla o Bâkî-i Sermedî'nin rızası dairesinde esmasına yapışıp ebed yolunda o Bâkî'ye müteveccih olup, O'na gitmektir.

هُوَ الْبَاقِي - يَا بَاقِي أَنْتَ الْبَاقِي